

OPI0ABW

Time: 2:30 hours

Fe-III

Marks: 75

N.B. 1. All questions are compulsory.

2. All questions carry equal marks.

3. Internal options are mentioned.

4. Figures to the right indicate marks.

Q.1 A] Define Human Rights & describe the important characteristics of Human Rights. 15

OR

B] Explain in detail the purpose & functions of NHRC. 15

Q.2 A] Explain in detail how extinction of species occur. 15

OR

B] Write a detailed note on the problem of Disaster management in India. 15

Q.3 A] Explain the concept of 'Scientific Temper'. Comment on the requirements of the 'Scientific Temper' 15

OR

B] Define technology and discuss its roles in our lives. 15

Q.4 A] What are the two important types of communication? Discuss 'Silence' & 'Body language', as important components of communication 15

OR

B] Define leadership and discuss five important characteristics of great leaders. 15

Q.5 A] Define health & discuss the problem of public health in India. 15

OR

B] Explains the various issues involved with the 'Right to Education', in India. 15

*****

- सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
 २) सर्व प्रश्नांना समान गुण
 ३) अंतरिम पर्याय मांडलेले आहेत.
 ४) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ५) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानवी.

- प्र. १ अ) मानवी हक्कांची व्याख्या द्या आणि मानवी हक्कांच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा. (१५)
 किंवा
 ब) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाच्या उद्दीष्टांची व कार्याची सविस्तरपणे चर्चा करा. (१५)
- प्र. २ अ) जैविक जातीप्रजातींचे नामशेष होणे कसे घडून येते ते साकल्याने स्पष्ट करा. (१५)
 किंवा
 ब) भारतातील आपती व्यवस्थापन समस्येवर सखोल टीप लिहा. (१५)
- प्र. ३ अ) 'वैज्ञानिक दृष्टीकोन व्यवस्थापन' ही संकल्पना स्पष्ट करा त्याच्या पूर्व अटींवर टिपणी करा. (१५)
 किंवा
 ब) तंत्रज्ञानाची व्याख्या करा, तंत्रज्ञानाच्या आपल्या जीवनातील भूमिकेची चर्चा करा. (१५)
- प्र. ४ अ) संज्ञापनाचे दोन प्रमुख प्रकार कोणते? 'शांतता' व 'देह बोली' या संज्ञापनाच्या दोन घटकांची चर्चा करा. (१५)
 किंवा
 ब) नेतृत्वाची व्याख्या करून ५ महत्त्वाच्या नेतृत्व गुणांची चर्चा करा. (१५)
- प्र. ५ अ) आरोग्याची व्याख्या करून भारतामधील सामाजिक आरोग्य समस्येची चर्चा करा. (१५)
 किंवा
 ब) भारतामधील शिक्षण हक्क विषयक विविध समस्या स्पष्ट करा. (१५)